ԽԵ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 292 — ՆՈՅԵՄԲԵՐ 14 / 26 1897 — 1 ՐԷՃԷՊ 1315 — ՈՒՐԲԱԹ

... (ماسيس) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել
Առ. Խմբագրութիւն
ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՅ

Կ. ՊՈԼԻՍ ՂԱԼԱԹԻԱ, Ներսէսեան խան
Direction du Journal "MASSIS,,
Galata, CONSTANTINOPLE

Les annonces sont reçues
aux Bureaux du journal

ՄԱՍԻՍ
ԼՐԱԳԻՐ

10 ՓԱՐԱ — ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ համար	Տարեկան	դին.	արծ.	75
» »	Վեցամսեայ	»	»	40
Գաւառներու »	Տարեկան	»	»	100
» »	Վեցամսեայ	»	»	50
» »	Եռամսեայ	»	»	25
Օտար Երկիրք »	Տարեկան	ֆրանք		25
Ռուսիոյ »	»	րուբլի		10

Դրամի փոխարէն փոստայի թուղթ կընդունուի. 115 դրուշի թուղթ 100 դրուշի հաշուով:

ԱՐՁԱԳԱՆԳԸ

Գրուած է եղեր որ մեր Պոլսի Հիւանդանոցին վրայ եղած անընդհատ կասկածները, հոն գործուած զեղծումները իրենց արձագանգը ունենային ո և է կերպով մեր այն միւս Հիւանդանոցին վրայ որ Իզմիր կը գտնուի։ Թէեւ չենք կարծեր որ հսկայ համեմատութեամբ ծայրայեղութիւնները՝ որ հոս Ազգ. Հիւանդանոցին համար հրատարակեցինք և որոց մէն մի կէտը ճշմարտութիւն է, իրենց համազօրը ունենան Իզմիրի այդ մարդասիրական հաստատութեան մէջ, սակայն պատահական թղթակցի մը մեզի հաղորդած քանի մը տողերէն կիմանանք թէ «օտարացի խեղճ հիւանդ մը» համբու գլուած է Իզմիրի Հիւանդանոցին և տեղաւորուած է նոյն քաղաքի ընթերցատան ներքին խոնաւ գետնին վրայ։ Հոս տանք բառ առ բառ ինչ որ այդ թղթակիցը կը գրէ երոցութեան մը վրայ, որ հազար անգամէն աւելի դատապարտելի է, եթէ ճշմարիտ է.

«Երէկ իրիկուն (4 Նոյմ.) տեղւոյս ընթերցատունը գտնուած ժամանակս, սրտաճմլիկ հառաչանքով կսկծալի սաստիկ հազի ձայներ, որոնք ընթերցատան ներքեւէն կը լսուէին, կը խանգարէին ընթերցողները, որոնց մի քանին դիտողութիւն ըրին գործակատարին թէ ի՞նչ է այս, այս վերջինը կը պատասխանէ թէ «օտարացի խեղճ հիւանդ մը պառկած է ընթերցատան տակ»։ Հետաքրքրուելով՝ ուզեցին իմանալ թէ ո՞վ էր այն, և փոխանակ այդ խոնաւ գետնին վրայ պառկելու ինչո՞ւ հիւանդանոց չէր երթար. հաւաքուելով անոր շուրջը հարցաքննեցին զինքը։ Հիւանդը որ խօսելու և շարժելու ժամանակ չունէր, այսպէս կըսէր. «Պուլկարիոյ Ս... քաղաքէն եմ, անունս է Թ. Ս. աղքատութիւնը ու բաղդը հոս նետեցին զիս. հիւանդացայ, հիւանդանոց գացի, հոն 3 օր մնալէ, «ներէ խնամուէ, վերջ», ըսին որ այլ եւս կազդուրուած եմ և կրնամ մեկնիլ. գացի Առաջնորդարան, Առաջնորդ Ս. Հօր աղերսելու վիճակիս վրայ. ան ալ զիս յանդիմանելով ըսաւ թէ, «հիւանդ չեմ, այլ սուտ կը խօսիմ»։ Ահաւասիկ ներկայ կազդուրուած վիճակս, երկու օր է նօթի եմ ևն. ևն»։ Խմբագիր Տէր, գոնէ ձեզ հարցնենք թէ որո՞ւ համար է հիւանդանոցը և այսպէս մեր վիճակը ո՞ւր պիտի յանգի»։

Մենք մեր թղթակցէն աւելի զարմանալու իրաւունք ունինք, թէև հիւանդին խեղճ վիճակը մեր աչքով չենք տեսած։ Չենք գիտեր թէ մեղմացուցիչ պարագաներ կա՞ն որ թեթեւցնեն Իզմիրի հիւանդանոցին վարչութեան պատասխանատուութիւնը։ Բայց ինչ որ ալ ըլլայ, Իզմիրի Առաջնորդին ընթացքը աւելի սոսկում կը պատճառէ մեզի. (ոչ թէ վեղարաւորը, քաւ լիցի, մեր եկեղեցականները աղանդաւոր չեն, որ այդ բառը գործածենք, թէեւ շատերը համ առած ըլլան այդ անսովոր բառէն, քանի որ Կրօն. Ժողովոյ որոշումները վեղ——ները իրենք կը հաղորդեն հոն, ուր դարբնուեցաւ այդ անպատշաճ ասացուածքը, բայց հոգ չէ, մարդերը յաճախ զիրար կարծեն)։ Եթէ ենթադրենք իսկ թէ պատմուածին մէջ չափազանցութիւն կայ, հիւանդանոցէն վռնտուելէն վերջ Առաջնորդին եղած դիմումին ապարդիւն եղած ըլլալը մեծ բարենիշ մը չէ տար Տ. Ներսէս վարդապետի մարդասիրական զգացումներուն համար։ Հիւանդ մը, մանաւանդ թէ օտարութեան մէջ գտնուող հիւանդ մը իրաւունք ունէր Իզմիրի հիւանդանոցին մէջ անկողին մը, դեղ ու կերակուր գտնելու։ Այդ հաստատութեան մեծանուն հիմնադիրը եթէ կենդանի ըլլար, պիտի յանդիմանէր իր գործին վարիչները այդպիսի անխիղճ ընթացքի մը համար։ Չենք յորդորեր մեր Իզմիրցիները որ Պոլսի Ազգ. Հիւանդանոցին հոգաբարձութիւններուն պէս եկածը առնեն, եկածը վար դնեն, ու մաքրով վաստակողները բաժանելէ վերջ վարչական մեծ պաշտօններու կոչուին նոյն յարկին մէջ, բայց, ինչ որ ալ ըլլայ, կը վայլէ՞ որ Իզմիրի հիւանդանոցին վարիչները և վիճակին Առաջնորդը կարծես խօսք մէկ ըրած ըլլան «օտարացի հիւանդ մը» ճամբելու համար, որպէս զի խեղճը երթայ տառապի խոնաւ գետնի մը վրայ, սրտաճմլիկ հառաչանքներով ընթերցողներու խիղճը վիրաւորելու աստիճան։

ԻՄ ԲԱՐԵԿԱՄ
ՄԻՔԱՅԷԼ ՓՈՐԹՈՒԿԱԼ ՓԱՇԱՆ

Մի օրինակ՝ մի ծանօթ անձ մի անգամ նրանից պաշտօն խնդրեց իր պաշտօնէութեան մէջ, ասաց նրան անկեղծօրէն, դուն իմ պաշտօնէութեան մէջ ծառայելու պէտք եղած յատկութիւնք չունիս։ Երկրագործ, երկրաչափ, արհեստաւոր մարդ չես եւ ոչ էլ թուրքերէն գրագիր, իրաւունք տուր ինձ, վասն զի իրաւ որ նա այնպէս մէկը չէր։ Իր պաշտօնէութեան վերաբերող ամէն գործ նախ ինք ճշդութեամբ և շուտութեամբ նոյն օրուայ մէջ կատարելով, իր ծառայող պաշտօնեաներին էլ նոյն բանն էր պահանջում, մի գործ ձգձգել գիշեր ժամանակ կամ տանն աշխատելու համար, սովորութիւն չունէր. տան մէջ իր սիրական զբաղմունքներովն էր պարապում. տնական կարգապահութեան մասին մի օրինակելի տիպար էր. տան մէջ սենեակներու բաժանում, կահկարասիներու սարքում, սեղանատուն, հիւրատուն, հապա գրքատուն, որու մասին յետոյ խօսելու եմ, պարտէզները, անտառինը ջուր, ածուները, մշտառայ ջուր, ծաղկանոցն էլ առանձին, ամէն ժամանակ ծաղկած մշակուած էին. ծառաները մաքուր հագուած ու քաղաքավարի, միշտ իրանց գործին վրայ պատրաստ, գնացող եկող անպակաս, բայց ձայն ձպտուն չկայ, մի խօսքով այդ տուն ժամացոյց էր, chronomètre, ճշդն ասելով Միքայէլ փաշայի պատկերը։

Մի ուրբաթ օր գնացի առտուանց տուն. տեսայ որմնադիրներ, հիւսներ, ամենամեծ որսահում տախտակամած սարքուած, քանդում են ու շինում, ինքն էլ նրանց մէջին բանուոր է անում և պէտք եղած պահուն էլ օգնում նրանց։ Այդ ինչ է, ասացի այդ գործերը յետոյ, փաշա էֆէնտի, գիտե՞ս, Վրացիք Հայոց ինչ են ասում. «Երբ հայը հարստանում է, ասում են, տանը գերանները աչքին ծուռ են երեւում», շատ իրաւացի է այդ ասացուածք, պատասխանեց փաշան, պէտք է որ ես էլ այս տուն իմ վարած պաշտօնիս յարմարցնեմ, մի տուն ոչ թէ միայն մաքուր, հապա պէտք է որ նոր երեւնայ ասաց։ Առաջին խօսքն շատ իրաւ էր, դեռ հիւրասենեակն մի բարձր պաշտօնատարի սրահի կերպարանք չունէր։

Մտանք այժմ գրքատուն։ Առաջին անգամ որ տուն գնացի իր հրաւէրին վրայ, սպասաւորն ինձ ներքին հիւրասենեակն առաջնորդեց, այնտեղ գնաց փաշային իմաց տուեց իմ գալուստ. մի րոպէ անցկացաւ թէ չէ՝ փաշան ինք, որ այդ ժամանակ էֆէնտի էր, ներս մտաւ հիւրասենեակ եւ և ինձ իր գրքատուն հրաւիրեց. խոշոր բարեւելէն յետոյ, իմ նայուածք մի դիմացս, մի քամակս գնաց ինքն իրան, տեսայ կարգով դրուած կաղնաշէն և կաղնենաշէն բարձր բարձր դարաններ, սիկլոպուրենք գեւանք պարունակած, ամենքն էլ կազմած և կարգով շարուած. բաց ի այդ դարաններէ, գրասեղանին վրայ եւ սատասուր գրքակալն էլ լիքն էին գրքերով։ Մի փոքր խօսակցելէ յետոյ, դարաններէ միուն մէջէն դուրս հանեց մի Յայսմաւուրքի չափ գիրք կազմած և թղթապատ ու բերաւ առաջս դրաւ։ Ահա՛ այս է ասաց իմ աշխատասիրութիւն Եղիշէի ուսումնասիրութեան վրայ։ Բաց արի այդ խալոն, տեսայ մի գրչագիր ամենամաքուր, թերթեր ու էջեր համբերաւոր, անգլիական ամենաընտիր կապոտակ թուղթ։ Իսկոյն իմացայ թէ ինչ աշխատասիրութիւն է այդ. վեր առի այդ ահագին գիրք համբուրեցի եւ ճակատս դպցուցի. շատ ապրիս, շատ ապրիս ասացի, ահա՛ կ. Պոլսումն էլ մի հայ եմ տեսնում Շանշեանցի և Ախվերտեանի նման Եղիշէի յարգ ու պատիւը գիտցող, այդ օրէն այդ պատուական Միքայէլ փաշան ինձ համար մի անման մարդ դարձաւ։ Կարդա՛, կարդա՛, ասաց, Աղարեգեան էֆ. եւ համարձակ կարծիքդ էլ ասա՛, ամենայն սիրով կ՚ընդունիմ ... էֆէնտի ասացի, ինչպէս կարդամ այսքան ընդարձակ ձեռագիրը, դուրս հանել չէ կարելի ի հարկէ։ Այս ասաց, բայց այս տեղ կարող ես կարդալ, երբ կամենաս. արի՛ իմ տուն, ճաշդ այստեղ արա՛ և գիշերն էլ այստեղ մնացիր։ Ահ էֆէնտի, մեծապէս շնորհակալ եմ այդ ձեռագիրը կարդալու համար ի հարկէ կ՚ընդունիմ հրաւէրդ եւ կը շարունակեմ կարդալը։ Ուրբաթ օրերը միայն կ՚երթայի փաշայի տուն, վասն զի նա միայն ուրբաթ օրերն էր մնում տանը հանգիստ. գրչագիր ընթերցանութիւն մի երեք ամիս տեւեց, վասն զի շատ ուշադրութեամբ էի կարդում և ծանօթութիւն քաղում։ Այդ գրուածք մի ուսումնասիրութիւն էր, պատմաբանական, լեզուաբանական, կրօնագիտական և քաղաքագիտական, որու համար ամէն օժանդակող գրքերը ձեռք էր բերած, աշխարհացոյց, բառագիրք, պատմագրան, Զենդ-Աւեստայի և Վէտաներու թարգմանութիւնք։ Տասն, տասներկու տարի աշխատասիրելուց յետոյ, այդ գրչագիր առաջ էր բերած։ Կարդալն աւարտելուց յետոյ փաշան իմ կարծիքն հարցուց իմ քննադատութիւնն ես ուզում ասացի, եթէ ոչ իմ հայեացք, թէ որ հայեացքդ է ուզածդ, զորդն ասելով, հիացայ մնացի, մեծ ու սքանչելի աշխատութիւն և շատ պիտանացու մեր ազգայնոց. ո՛չ, ասաց նա, քննադատութիւնդ. լաւ ուրեմն էֆէնտի։ Յայտնի է քեզ որ Եղիշէ հայ է, քրիստոնեայ է և վարդապետ և իր մատենագրութեան վրայ տիրող հոգին է՝ քրիստոնէութիւնը և Դ-Ե դարու քրիստոնէութիւն. դու, ուսումնասիրողդ էլ ես քրիստոնեայ և թէ որ չեմ սխալւում լաւ քրիստոնեայ, ուրեմն պարտական էիր որքան որ Եղիշէ վարդապետի պատմագրութեան, մազդեզանց կրօնի մէջ ունեցած գիտութեան և Պարսից դրան քաղաքականութեան վրայ խօսած ու գրած ես. մի այնքան էլ կարծեմ, պէտք էիր նրա քրիստոնէական զգացմանց և բնութագրութեանց վրայ խօսիլ։ Այո՛, այո՛, ասաց. շատ իրաւունքով ես դատում, և պէտք է որ լրացնեմ այդ պակասն. և յիրաւի այդ մասին պէտք եղած օժանդակող գրեանը ձեռք բերաւ և՝ հարկ եղածը կատարեց։ Յետոյ միշտ շնորհակալ էր լինում այդ բանի համար, քո շնորհիւ ասելով։ Փորթուկալ փաշան մտաւոր ձանաչողներն լաւ գիտեն որ՝ նա մարդելոյզ չէր և ինձ էլ մարդելոյզութիւն անելու պէտք չունէր բնաւ. իրողութիւնն իմ աչքի առաջ կատարեց։ Բայց գրչագիրքը, վեր առնելով ձեռքը ասաց ինձ, մի մոռնայ արա ինչ եմ արած Եղիշէի մատենագրութեան մասին. նրա Յիսուսի Քրիստոսի դժոխք իջնելու նկարագրութիւնը բաղդատել եմ Միլտոնի Դրախտ կորուսեալ-ի մէջ Յիսուսի Քրիստոսի Լիմպոս մտնելու նկարագրութեան հետ. այդ ասաց, ու սկսաւ կարդալ։ Ղորդ եմ ասում, լսելու բան էր փաշայի կարդացուածքն։ Այդ նկարագրութեան մի պարբերութիւն հայերէն էր կարդում, մի պարբերութիւն անգլիարէն. այնպէս ոգեւորուած, այնպէս զգածուած արտաբերում էր բառերն ու խօսքերն հէնց կարծես թէ ինք այն տեղն էր գտնուած և իրողութիւն երեւակայութեան մէջ պատկերացուցած նկարագրութիւնն էր անում. երբ ընթերցումը վերջացուց, ասացի նրան, էֆէնտի, բայց գիտես որ այդ՝ Յիսուսի Քրիստոսի դժոխք իջնելու վարդապետութիւն ոչ աւետարանական է և ոչ առաքելական, այլ Քրիստոսի Համբարձմանէն յաջորդող դարերու, և Հայաստանեայց նախնական եկեղեցին չէ ընդունուած այդ. ինչպէս, ասաց։ Իմ գիտցածս այս է որ այդ մասին, դա մի աւանդական զրոյց է ամփոփուած Նիկոդիմոսի աւետարանում, որը Ե դարում է տարածուած քրիստոնեաներու մէջ. բայց հռովմէական քրիստոնեաներու և ոչ հայոց։ Ինչպէս հեթանոսներու մէջ պատկերացութիւն առասպել է եղած, քրիստոնէութեան մէջ էլ աւանդական զրոյցները վարդապետութիւն են եղած միջին դարերում և այդ վարդապետութիւն Բիւզանդիոնի Յուստինիանոս կայսեր ժամանակ է մուտք գտել Հայաստանի մէջ և մեր եկեղեցւում կարդացուած Հաւատամքին մէջ առանկ բան չկայ։ Իսկոյն և եթ մատենադարանը բացաւ և իր ձեռքով ուզած գիրքն գտաւ ու սկսաւ կարդալ. կարդաց ու կարդաց, տեսաւ որ ասածս ճիշդ է, այդ բաղդատութեան էջի լուսանցքի վրայ իր ծանօթութիւն աւելցուց։ Աւելորդ է կրկնել այստեղ թէ ամէն անգամ այդպիսի մի մութ կամ անորոշ նիւթ կամ հարց պատահէր, պէտք էր որ ամէն ջանք ի գործ դնէր լուսաբանելու համար այն։

Հինգ տարուայ ընթացքում թէ փաշայի և թէ իմ կարդացած գրքերն եղան նախ հինգ հատոր Քրիստոնէութեան պատմութիւն. նա երկու առաջին հատորներն կարդաց, ապա ես Հայր Ալիշանի մի աշխատասիրութիւնը, յետոյ Զենդ-Աւեստայի նոր Փրանսերէն թարգմանութիւն. զարմանալի նմանութիւն գտանք այդ Զենդ-Աւեստայում եղած աղօթքներուն և մեր շարականներու աղօթքներու միջեւ։ Վերջինը Տիանայի Ապողոնիոսի վարքն, որը գրած է իր բարեկամներէն մին և Բազմավէպի և Հանդէսի բանաստեղծական գրուածքները և այլն։

Միքայէլ փաշան ինքն իրմէն շատ գոհ մարդ էր, բայց իր ուսմունքէն ու գիտութենէն ոչ. սկսած էր Պարթեւաց պատմութիւնը գրել, որու միայն սկզբումը մնաց. ասում էր որ, ափսոս որ գերմաներէն չեմ իմանում ու քիչ ու միչ է յունարէն ու լատիներէն, որոնք շատ կարեւոր են պատմագրութեան համար. ինչո՞ւ համար, ասաց. բայց, ասացի ես, քրիստոնէական ուսմունքէն ճաշակ առնելու համար, պէտք է նախ հեթանոս ազգաց ու ազանց բարքն ու վարքն և ապա վայրենի ժողովուրդներուն էլ վարած կեանքն ուսումնասիրել, մտախականութեան և քրիստոնէութեան ամենավսեմ Աստուածայնութիւնը ճանաչելու համար։ Միայն քրիստոնէական վարդապետութիւն կամ եկեղեցական պատմութիւն սորվելով, քրիստոնէութեան ուսմունք չէ կարելի ըմբռնել։ Ես, ասաց փաշան, այդքան խորը չեմ մտել այդ ուսման մէջ, միայն Ե դարու վերաբերող կրօններն ու վարդապետութիւնք ուզել եմ իմանալ, ինձ պէտք եղածն դրանք էին։ Բայց ես քաջ գիտէի որ նա իր ժամանակին մի մեծ մասն էլ քաղաքային, ելեւմտական և դրամական տնտեսութեամբ էր պարապած, այդ գիտութիւնն էր իր պաշտօնին պիտանացու ի հարկէ, դրանով էր զբաղելու։ Պէտք է չմոռնամ ասելու որ՝ այն ուրբաթ օրերում, որ իբրեւ մտաւորական մարդ էր ուզում անցունել իր ժամանակը, շատ սիրով չէր կամենում աշխարհային գործ տեսնել, ինչպէս նաեւ միւս օրերումն էր իբրեւ տէրութեան պաշտօնեայ, չէր ուզում ուրիշ որ և է գործ տեսնել։

(Շարունակելի)

ՍԻՐՈՅ ԵՐԳԵՐ

Ժ.

Ելք քնարիս անուշ անուշ մեղեդիները պապղուն ծաղիկներու նուրբ բոյրերուն պլխամուած, Նուաղկոտ գալարումներու մէջ հատնին մանուապատ առաստաղին վրայ, և անոնց փակչող արձագանգին ալ հոգեվարքը վերջանայ, պիտի տեսնես կենդանիներ՝ որոնք մեր դուռը պիտի զարնեն. և այնչա՜փ ալ կը սիրեն երաժշտութիւնը՝ որ երբ ծառերն ու ծաղիկները, տերեւներն ու բոյսերը իրենց յաւիտենական փսփսուքը սուլել սկսին, մենուկ անտառին այդ մենաւոր բնակիչները՝ բոլոր այդ դորչուկ ու ձերմակ նապաստակները, գեղձիանեւրու հեւքին երկրցող փետուրներու պէս դիւրաշարժ մորուկները և սատանաներէ ալ խորամանկ աղուէսները, իրենց բերնին կրկնագուայ գոցած՝ կը ջանան բանել մը հասկնալ տերեւներու կանանչ խարշափիւնէն. բզէզներ ալ կան՝ որոնք չեն կրնար լսել և կերթան բերնով զօղնալու ինչ որ ականջներնին կը զլանայ։

Հիմա ուրբաթ, լայն լուսինկան ձիւն ձիւն շողեր սփռած է. տես ինչ լաւ է մեր չորս դին։ Բարձրաբերձ ծառերու և բուրումնաւէտ ծաղկներու խօսակցութիւնն է որ կ՚լսես. երթանք նայինք ինչ կըսեն իրարու։

ԺԱ.

Սաղարթաւթալի կաղնիին հաստ բունն ի վեր, բաղեղը տես, լայն ու կորանուկ տերեւներու շարունակով մը կապկպած է անոր խորշոմած կեղեւը. այդ դարաւոր հսկային օձաձեւ բարձունքին է՛ ան, որ կը բարձրանայ մինչեւ կատարը սողալ և հանկէ արհամարհոտ նայուածքներ մաղել իր արմատը շրջապատող զաճած բոյսերուն վրայ։ Աստին, այդ անձեռանդ բուսակներուն սանձանուրդ ձերմակերանդ երիցուկ մը իր դեղնորակ պսակով գիշերածաղիկին ցցուած պերճերը շոյելով, անձաւ նազանքի մը մէջ կը հարցնէ անոր. «Ինչո՞ւ ցորեկներն ալ չես բացուիր. ամէն առտու, մինչեւ իրիկուն քունին կարօտը կը քաշեմ»։

—«Բայց սիրունս, կըսէ գիշերածաղիկը, ցորեկին՝ երբ արեւը իր ոսկի ժամերուն գգուանքներով կօսկեզօծէ երկիրը, լուսապաճոյճ անտառին պուրակներուն մէջ արփիազարդ ծաղիկներու անհամար բազմութիւն մը կը թոթովէ. ատոնք բոլորն ալ արեւ ցաթելուն միայն կը փթթին։ Ատեն մը՝ երբ իմ նախապապս դեռ չկար՝ նախանձոտ Գիշերը միշտ կուխու կընէր եղեր ցորեկին հետ. բայց մեր դիցուհին՝ Ծաղկանոցը, տեսնելով որ ատոնք երբեք իրարու բռունցը պիտի չթողուն՝ կը մտածէ պայս աեղծել եւ կընէ ալ. անոր համար է որ գիշերուան սեւուկ պատմուճանին թաւ ծալքերուն տակ սրուսեակի գեղով մը կը փթթիմ միշտ»։

Ա. Ա.

Բերա, 5 Նոյեմ. 97.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՒՍՏՐԻԱ.— Վիեննական բոլոր լրագրերը այլ եւ այլ մեկնութիւններ կուտան ա՛յն յայտարարութեանց՝ զոր արտաքին գործոց նախարար Կոլուխովսքի կոմս ըրաւ հունգարական պատուիրակութեան արտաքին գործոց յանձնաժողովին առջեւ։ Ֆրէմտէնպլաթ կ՚ըսէ, թէ Կոլուխովսքի կոմսին յայտարարութիւններէն կիմացուի թէ իրերը հետզհետէ աւելի խաղաղ զարգացում մը պիտի ընդունին։ Ֆրէմտէնպլաթ կը պնդէ Աւստրիոյ եւ Ռուսիոյ յարաբերութեանց վերաբերեալ նախարարական հատուածին վրայ, որ աներկբայօրէն կը հաստատէ աւստրօ-ռուսական համաձայնութիւնը եւ կը ցուցնէ թէ այդ համաձայնութիւնը ի՛նչպէս գոյացաւ միեւնոյն ճամբաներով, եւ երկուքին ալ ծրագիրը նոյն էր։ Ոչ բնաւ աշխարհակալութիւն եւ պահպանում իրաց նախկին վիճակին։ Աւստրիոյ ե. Ռուսիոյ համաձայնութիւնը ազդած պիտի ըլլայ նաեւ Թուրքօ-Յունական պատերազմին վրայ, երբ Յունաստան մինակ մնաց Թուրքիոյ առջեւ։ Բայց դէպքերը կը ցուցնեն թէ բոլոր պետութիւնք նպատակ ունէին փրկել խաղաղութեան դատը եւ թէ ամենքը այս կէտին վրայ համաձայն են։ Իրաւունք ունինք, կ՚ըսէ Ֆրէմտէնպլաթ, ըսելու թէ եւրոպական քաղաքականութիւնը մեծ փոփոխութիւն մը կրած է, եւ մեծ արժանիք ունենալ կը նշանակէ նպաստել, այս փոփոխութեան մեր դարուն դժուարութեանց մէջ։ Այս փոփոխութեան կարեւորութիւնը ա՛յն պատճառաւ նշանակութիւն ունի, որովհետեւ Կոլուխովսքի կոմսին թոյլ կուտայ ակնարկ մը նետել ապագային վրայ։ Դիտել կուտայ թէ մեծ պետութիւնք ի՛նչ մեծ աշխատութեանց ենթարկուած են այսօր, եւ թէ ի՛նչպէս պէտք է գործածել խաղաղութեան թուականը՝ որուն վրայ կարելի է յուսալ ամենայն վստահութեամբ։ Նախարարը ըսաւ թէ Ամերիկա եւ Արեւելեան Ասիա Եւրոպայի առջեւ կը պատրաստեն լուրջ մրցում մը, եւ ամենէն մօտ ժամանակամիջոցին գործն է անոնց դէմ դնելու աշխատիլ։ Այս կոչումը, զոր մեծ պետութեան մը նախարարը կուղղէ եւրոպական համերաշխութեան, պիտի ունենայ մտքերու վրայ իր տպաւորութիւնը։ Ժամանակին փոփոխութիւնը սա՛ իրողութիւնն ալ յայտնի է, վասն զի գործնական մտքի տէր քաղաքագէտները կը խորհին թէ պէտք է որ Եւրոպիոյ բոլոր ժողովուրդները համերաշխ գործեն, եւ բնական պայմաններու խարսխին վրայ պետութեանց այս աշխատակցութիւնը այսօրուան Եւրոպիոյ ստորագրութիւնն է եւ պիտի ըլլայ։ Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ եւս կ՚ըսէ թէ Աւստրիոյ եւ Ռուսիոյ յարաբերութեանց վրայ Կոլուխովսքի կոմսին յայտարարութիւնները մասնաւոր տպաւորութիւն մը պիտի գործեն Եւրոպայի մտքին վրայ։ Աւստրիա-Հունգարիա իր ամենէն նպաստաւոր կացութիւնը կունենայ Երրեակ Նիզակակցութեան մասնակցութենէն, եւ միեւնոյն ատեն Ռուսիոյ հետ ունեցած համաձայնութենէն, հիմնուած փոխադարձ վստահութեան վրայ։ Արդարեւ Եւրոպիոյ բոլոր պետութիւններէն Աւստրիա եւ Ռուսիա առաւելապէս շահախնդիր են իրերու խաղաղիկ զարգացման համար։ Աւստրիոյ եւ Ռուսիոյ արդի յարաբերութիւնները ամեն ուրեք գոհունակութեամբ ընդունուեցան իբրեւ հարկաւոր եւ անհրաժեշտ երաշխաւորութիւն մը խաղաղութեան, վասն զի բնաւ չեն փոփոխեր Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ հետ եղած Նիզակակցութիւնը եւ բնաւ հակասական չէ այն ծրագրին, որ խորապէս արմատացած Աւստրիոյ ժողովուրդներուն սրտին մէջ է։ Երրեակ Նիզակակցութիւնը բնաւ սպառնալիք մը չէ Ռուսիոյ։ Ընդհակառակն այնքան աւելի պիտի համաձայնին՝ որքան աւելի իրարու մօտենան։ Վերջապէս Կոլուխովսքի կոմսին յայտարարութիւնները զօրաւոր արձագանգ մը պիտի յարուցանէ ոչ միայն Ռուսիոյ մասին իր հաղորդակցութեան պատճառաւ, այլ նաեւ անգլիական քաղաքականութեան անկեղծ քննադատութեան, Ֆրանսական բարեկամութեան մասին համակրական յայտարարութեանց եւ վերջապէս Եւրոպայի տնտեսական ապագային վրայ ըրած դիտողութեանց պատճառաւ։ Վիէնէր Թակպլաթ կ՚ըսէ թէ Աւստրիոյ արտաքին գործոց նախարարին յայտարարութիւնները բարերար լաւատեսութեամբ մը տոգորուած են։ Նախարարը իր նիւթերը դասաւորեց անվիճելի արուեստով մը, ձեռք բերելու համար ճշմարտապէս ազդու տպաւորութիւն մը, երբ բացաւ այնպիսի հեռապատկերներ, որոնց մէջ մեր դարուն տնտեսագիտական խնդիրները յայտնուած են եւրոպական դաշնակցութեան մը ձեւին տակ, որուն մեծ գիծերը տակաւին որոշ նշանակուած չեն ծրագրին վրայ։

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ.— Միացեալ Նահանգաց մէջ նոր միջադէպ մը պատահեցաւ, որ կը ցուցնէ թէ Այրլէնտ եպիսկոպոսին կարծեաց հետեւող ամերիկացի կաթոլիկներուն եւ Միացեալ Նահանգաց կաթոլիկներուն ստուար մեծամասնութիւնը պարունակող աւանդական կաթոլիկներուն միջեւ քանի մը ամիսներէ ի վեր մղուած կռիւը վերջանալու մօտ չէ։ Վաշինկթընի Համալսարանը կրնայ նկատուիլ իբրեւ վառարան ամերիկեան գաղափարներուն։ Գործերը նոյն իսկ այնքան առաջ գացին որ անցեալ տարի Պապը ստիպուեցաւ պաշտօնանկ ընել Համալսարանին տնօրէն Հին եպիսկոպոսը։ Համալսարանական ժողովը հանդուրժ դոյացնելով թէ Հին եպիսկոպոսին պաշտօնանկութիւնը առաջ եկած էր գերման ծագում ունեցող Շրէօտէր եպիսկոպոսին քսութեամբ, այս վերջինը ճամբեց իր մէջէն։ Ի սկզբան Պապը հակառակեցաւ այս ընթացքին եւ Շթայնհուպէր կարդինալին միջոցաւ հեռագիր ղրկեց Շրէօտէրի որ իր պաշտօնին մէջ մնայ։ Բայց ժողովը իր որոշման մէջ յամառելով, Վատիկանն ալ խաղաղութեան սիրոյն համար թողուց որ իրերը իրենց բնական ընթացքին հետեւին եւ այլ եւս չընդդիմացաւ Շրէօտէր եպիսկոպոսին պաշտօնանկութեան։ Բայց այս միջադէպը դարձեալ ցաւալի տպաւորութիւն մը առաջ բերաւ, վասն զի կապացուցանէ թէ ամերիկեան կաթոլիկներուն խումբը կը յամառի իր պատերազմին մէջ, զոր կը մղէ անդրալեռնեան ձգտումներուն դէմ, որ իր նպատակին կը հակառակին։

ՉԻՆՕ-ԳԵՐՄԱՆ ՄԻՋԱԴԷՊԸ. Ստանտարտ կ՚ըսէ թէ Ռուսիա գէշ աչքով կը դիտէ գերմաններուն մուտքը Քիաօ-Չէուի ծովախորշին ցամաքին վրայ։ Պահպանողական թերթը կաւելցնէ թէ չինական հողի մը գրաւումը կը շահագրգռէ նաեւ Անգլիան եւ Ֆրանսան։ Այս բացորոշ է։ Ինչ որ կը վերաբերի Երկնային Կայսրութեան գործերուն, անտարբեր չկրնար ըլլալ ա՛յն մեծ ազգերուն համար, որոնք միեւնոյն ատեն կը մրցին առեւտրական այդ գաւառներուն վրայ, զոր կընծայէ չինական հրապարակը։ Արդէն գիտենք որ Ծայրագոյն Արեւելքի ջուրերուն անգլիական հրամանատարը խակոյն Ֆորմոզայէն մեկնեցաւ Քիաօ-Չէու երթալու համար, երբ իմացաւ Գերմանիոյ յաւակնութիւնները։ Չենք կրնար հաւատալ թէ Գերմանացիք միտք ունենան վերջնականապէս գրաւելու այնպիսի գետին մը, զոր բոլորովին վաղանցիկ պարագաներ իրենց ձեռքը հասցուցին։ Ուրեմն բնաւ հաւանական չէ որ այս ամենափոքր գործէն միջազգային ամենալուրջ դժուարութիւն մը ծագի։

ՑԵՐԱԳԻՐ

ՄԱՏՐԻՏ 24 Նոյ.— Նախարարական ժողովը ընդունած է Քուպայի ինքնօրինութեան ծրագիրը ինչպէս նաեւ մաքսային բարենորոգումը։

ՎԻԵՆՆԱ.— Երեսփոխանական ժողովը օրակարգին համեմատ վիճաբանեցաւ Հունգարիոյ հետ համաձայնութեան խնդրին վրայ։ Նիստը շատ փոթորկալից եղաւ։ Նախագահը ստիպուեցաւ ատեանը փակելու։

—Աւստրօ-Հունգար համաձայնութեան վիճաբանութիւնը շարունակուեցաւ այսօր. Րայխսրաթին նախագահը ժողովէն արտաքոյ կարգի իրաւունքներ պահանջեց, խորհրդարանական Րէժիմը անպատեհ ընդդիմադիր կուսակցութեան մեքենայութիւններուն վերջ մը տալու համար։

—Աւստրիոյ կայսրը այս առտու Վիեննայէն մեկնեցաւ, ուղղակի Պիզայից երթալու համար։

ԹԱՐԲ.— Թարպէի մէջ երկու շոգենաւեր իրարու ընդհարեցան։ Տասը հոգի մեռած եւ բազմաթիւ վիրաւորեալներ։

—Երկու շոգեկառքերու ընդհարումէն շատ մը վակոններ փշրուած են։ Տասնըմէկ հոգի մեռած կան եւ շատ մըն ալ վիրաւորեալներ։

ԲԱՐԻԶ.— Տրէյֆիւսի գործովը ամբաստանուած գնդապետ Բիքքար ուրբաթ օր Բարիզ կը սպասուի։

—Թէ Թունուզ եւ թէ Բարիզ գնդապետ Բիքքարի բնակարանները խուզարկուեցան։ Գնդապետը հեռագրով հրաման ընդունեց Բարիզ գալու՝ ուր կը սպասուի ուրբաթ իրիկուն։

ՀՌՈՄ.— Չորս ու կէս միլիոնի փարատոկեան փոխառութիւնը կնքուեցաւ Իտալական Պանքային հետ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Տէյլի Քրօնիքլ կիմացնէ թէ անգլիական կառավարութիւնը միտք ունի Ֆրանսայի թողուլ Մէբսէ եւ Կէանտ կղզիները, Ֆրանսական կառավարութեան կողմէ եղած կարգ մը գաղթային զիջումներու փոխարէն։

ՊԵՐԼԻՆ.— Լուր կայ թէ Վիլհէլմ կայսրը շատ մը մարտանաւեր պիտի ղրկէ չինական ջուրերը, Հանրի իշխանին հրամանատարութեամբ։

ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆ

Նախընթաց օր Հելլէն պատուիրակները իշխան Մավրոքորտաթօ եւ Մ. Սթէֆանու գերմանական դեսպան, Մ. Մառշալի այցելութիւն մը տուին, որով հաշտութեան ժողովը այդ օրը չգումարուեցաւ։ Այս օրերս հոս կը սպասուի Հելլէն Գ. պատուիրակ Մ. Տուրութիս։ Ստադահ կ՚ըսէ թէ Վառնայի Յունական հիւպատոս Մ. Բաքալեօրկիատիս, հիւպատոսներու պայմանագրութեան համար ասկէ քանի օր առաջ եկած է Պոլիս, ոչ թէ պիտի գայ, ինչպէս գրած են շատ մը թերթեր։

—Աթէնքի թերթերը կը գրեն թէ Թուրքիա ղրկուած յոյն հիւպատոսները պէտք է տեղեակ ըլլան Օսմ. օրէնքներուն ու լեզուին եւ թէ հիւպատոսարաններու մէջ նարեփոխութիւններ պէտք է ներմուծել։

—Յոյն կառավարութիւնը իր բանակին նորոգ կազմակերպութիւնը պիտի յանձնէ եւրոպացի հինգ բարձրաստիճան սպաներու։ Զինուորական բարենորոգմանց յատակագիծը պիտի պատրաստուի պատերազմական նախարարին ու այդ հինգ սպաներուն միջեւ։ Այս մասին զինուորական պիւտճէին մէջ արտաքոյ կարգի ծախքերու տող մը յատկացուած է. տարեկան ընդհ. պիւտճէն Խորհրդարանին կողմէ վաւերացուելուն պէս եւրոպացի 5 սպաները պիտի կանչուին։

—Դահլիճը որոշած է ամէն տեսակ միջոցներու դիմել, Խորհրդարանը ցրուելէ առաջ։

—Ահաւասիկ Յունաստանի 1897 տարւան պիւտճէն, զոր վաւերացուցած է Խորհրդարանը.

Ա. Ցուցակ.— Կառավարութեան 1897ի ծախքերուն համար 158,987,439 տրախմ յատկացուած է։

Բ. Ցուց.— Նախարարութեանց եւ Հանր. Պարտքի վարչութեան համար հարկ եղած քանակութիւնը յիշեալ գումարէն պիտի հանուի եւ մասնաւոր ցուցակներու համաձայն պիտի բաժնուի հետեւեալ կերպով. 1. Կառավարութեան պարտքերուն համար 7,677,920 տրախմ. 2. Հանր. Պարտքի ծախք 21,730,895. 3. Կառավարական պաշտօնեաներու 115,574,472. 4. Պետական հասոյթներուն վարչական ու գանձման ծախք 9,242,910, 5 զանազան վճարումներ 4,753,240. որ ընդ ամէնը կ՚ընէ 158,987,439 տրախմ։

Գ. Ցուց.— Հարկ եղած ատեն, արքայական հրովարտակով, կառավարական պէտքերու համար, պիւտճէէն դուրս ծախքեր պիտի ըլլան։

Դ. Ցուց.— 1897ի համար նաւահանգստի եւ փարոսներու վարչութեան 550,000 տրախմ պիտի յատկացուի։

Ե. Ցուց.— Ներքին գործոց նախարարութեան կողմէ յօրինուած մասնաւոր պիւտճէին համաձայն 1897 տարուան միջոցին Միլօսի եւ Գալամի երկաթուղիին համար 800,000 տրախմ պիտի ծախսուի։

Աթէնք 7 Նոյ. 97 — Ելեւմտից Նախարար
ՍԹՐԷՅԹ

—Նորկիոս Թագաւորը Հարիւրապետ Ռաֆիթօբուլոսի ատրճանազրկութեան հրամանագիրը ստորագրելէ առաջ Թորփիլներու խնդրին մանրամասնութիւնները ուզեց իմանալ։

—Պատերազմական նախարար, զօրավար Սմօլէնսքի Աթէնք վերադարձաւ։

—Ծովային գործոց Նախարարը կաշխատի ետ առնել տալ ծովակալ Քանարիսի հրաժարականը։

—Աթէնքի դահլիճը հրամայեց մէկ քանի սրընթաց շոգենաւեր յատկացնել մաքսանենգութիւնը արգիլելու համար։

—Աթէնքի մետրապոլիտը խնդրեց Ներքին գործոց նախարարութենէն որ այսուհետեւ ընտրութիւնները եկեղեցիներու մէջ չկատարուին, զի եկեղեցիները քուէարկութեանց միջոցին ծագած կռիւներու թատր կը դառնան։

—Յոյն թերթերու գրածին նայելով, անցած շաբաթ օր Պիրէոսի օսմ. ընդհ. հիւպատոսը, Աթըֆ պէյ Նախարարապետ Զայմիսի հետ երկար տեսակցութիւն մը ունեցած է, որու միջոցին յայտնած է թէ Թուրքիոյ եւ Յունաստանի միջեւ անցագիրի խնդիրը կարգադրուած է եւ թէ յառաջիկայ երկուշաբթիէն (անդնող երկուշաբթին) սկսեալ Յոյն կառավարութիւնը պիտի կրնայ անցագիր տալ Թուրքիոյ ամէն կողմերուն համար։

—Աթէնքէն կը գրեն թէ, Յունաստանի օսմ. հիւպատոսները սկսած են թէեւ իրենց պաշտօնատեղիները երթալ, բայց Թուրքիոյ յոյն հիւպատոսները գաբիթիւլասիոններուն եւ հիւպատոսներու պայմանագրութեանց խնդիրներուն կարգադրուելէն յետոյ պիտի ղրկուին։

Կրետէի մաքսատանց հասոյթներուն աւելորդը ճամբաներու նորոգութեան պիտի յատկացուի։

—Ճէմալ բաշա Բ. Դրան ղրկած իր մէկ գրութեամբ կը յայտնէ թէ կղզիին մէջ տակաւին 700 իսլամ որբեր կան։

—Ստադահի մէջ կը կարդանք թէ Կրետէի քրիստոնեայ հասարակութիւնը խնդրած է ծովակալներէն որ կղզիին բարեկարգութեան գործը օսմ. կառավարութեան ձեռքովը ըլլայ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը երէկ Բերայէն Ազգ. Պատրիարքարան երթալու միջոցին, կամուրջին վրայ կառքին փոկերը բրդելով ձիերը խրտչեցան եւ բաւական մեծ վտանգ մը պիտի պատահէր եթէ բարապան Կարապետ աղան մեծ ճարպիկութեամբ կառքէն չցատկէր եւ ձիերուն երասանակներն ձեռք չանցունէր, որով միայն կրցաւ անմիջական վտանգի մը առաջքն առնուլ։

Կը յիշուի թէ ասկէ ամիս մ՚առաջ եւս նմանօրինակ դէպք մը պատահած էր Պոլիս Ալի պէյ ղառի վերէն իջնելու ատեն, ուր նոյնպէս բարապան Կարապետ աղայի ճարպիկութեամբ մեծ վտանգէ մը ազատեցաւ Ն. Սրբազնութիւն։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը նախընթաց իրիկուն Պատրիարքարանէն իր բնակարանը երթալէ առաջ Վսեմ. Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեանի այցելութիւն մը տուաւ։

Գամիկ էֆ. Հինքեարպէյէնտեան երէկ առաւօտ Ս. Պատրիարք Հօր տունն երթալով, Ազգ. Հիւանդանոցի վերաբերեալ ինչ ինչ հրահանգներ ընդունեց։

Տրապիզոնէն ճամբայ հանուած Բաղէշցի անօք մանուկներն երէկ մայրաքաղաքս հասան եւ ուղղակի Ազգ. Հիւանդանոց ղրկուեցան. Հիւսնի-Մանսուրցիներն ալ՝ որոց Սամսոնէն ճամբայ ելած ըլլալնին գրած էինք, այսօր կը հասնին։

Կեսարիոյ Առաջնորդ Տ. Տրդատ Ծ. Վ. Պալեան, գրութիւն մը ուղղելով Ս. Պատրիարք Հօր, օգնական վարդապետի մը պէտք ունենալն յայտնած էր։

Գոհութեամբ կը լսենք թէ Ս. Պատրիարք Հայրը Տ. Գարեգին Ծ. Վ. Աժտէրեանն նշանակած է այդ պաշտօնին, որ ի մօտոյ պիտի մեկնի իր պաշտօնատեղին։

Անատոլուի Նահանգաց ընդհ. քննիչ Շաքիր փաշա Սամսոն ժամանած ըլլալով, տեղւոյն երեւելի ազգայիններէն վեց հոգի, ընկերակցութեամբ Առաջն. փոխանորդ Տ. Բաբկէն Ծ. Վ.ի, նաւամատոյց դիմաւորել գացած եւ բարի գալուստ մաղթած են յանուն Սամսոնի ազգայնոց։

Պետական Նպաստամատոյց Յանձնաժողովոյ կողմէ Ազգ. Պատրիարքարանի յանձնուած եւ կարօտեալ գաւառներու սահմանեալ դրամներու բաշխումն կատարուած ըլլալով հետզհետէ որոշեալ գաւառներն կը ղրկուին։

Տնտեսական խորհուրդը իր չորեքշաբթի օրուան նստին մէջ, Ազգ. Հիւանդանոցի վերաբերեալ կտակային խնդիրներով եւս զբաղեցաւ։

Խորհուրդը իր յառաջիկայ նիստը պիտի գումարէ երեքշաբթի օր Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ։

Տրապիզոնէն կը գրեն մեզ թէ տեղւոյն Առաջն. փոխանորդ Տ. Խոսրով Ծ. Վ. Պէհրիկեան կը պատրաստուի թեմական այցելութիւն մը կատարել դէպ Օրտու։

Երէկ Ս. Պատրիարք Հօր այցելութիւն տուին, Նախկին Պատրիարք Տ. Խորէն Արքեպիսկ. եւ Տ. Գրիգորիս Եպ. Ալեաթճեան։

ՊԱՏԱՍԽԱՆ ՄԸ

Մասիս օրաթերթի երեկուան թիւին մէջ կարդացի Սկիւտարէն գրուած նամակ մը զոր «վերապահութեամբ» հրատարակած էր։

Նամակագիրը դիտել կուտայ թէ օրուան խնդիրը, հոն, Աղքատախնամն է, Ես ալ, այս տողերով, կուզեմ կարծիք մը յայտնել այդ նամակին։

Առաջին ընթերցումով չեմ կրնար քըրքիջս զսպել, խնդուքս զսպել այն տողերուն համար, որոնք գրուած են, — որպէս թէ — զեղծումներ երեւան հանելու նախանձախնդրութեամբ։ Կը հասկնամ քննադատութիւնը ու կը յարգեմ զայն երբ ազատ ու անկողմնակալ սահմանի մը մէջ կը կատարուի ան։ Ի՛նչ կ՚ըսէք սակայն Բամբիչական ոգւով դուրս եկած այն խոբբըծանքին, որ կարծուած քննադատութեան մը թեւերուն տակ, կուզէ բա՛ն մը ըրած ըլլալ։

Օրինա՛կ կուզէք, ահաւասիկ.

Կը նշանակէ Տնօրէն Խորհրդոյ քանի մը անդամները, եւ սակայն «Տնօրէն Ժողովական կարող եւ խղճամիտ անձնաւորութիւններ, որոնցմէ մի քանին կը ճանչնանք կ՚ըսէ ու քիչ վարն ալ կը յայտնէ թէ» Տնօրէն Ժողովոյ անդամներէն իսկ կիմանանք թէ, երբ մատաղի համար ոչխար նուիրուի բարեպաշտի կողմանէ, աղքատները ծանօթ գինետան մը մէջ ճըզմըզ ըլլալով, գինիով պատուական քէյֆ մը կ՚ըլլուի»։

Դուք դատեցէք, խնդրեմ. ի՛նչ կը հասկնա՛ք քիչ վերի տողերէս։ Ամենքն ալ մէկ ջրո՛վ լուացուած են, ըսել կուզէ թէ ամենքն ալ իրարմէ աղէկ, ո՛րն է. աւելի լա՛ւ չէ՞ր ըլլա՞ր որ չգրէր. այս կերպով մատնած չըլլա՞ր ինքզինքը այն «ողբալի կացութեան» զոր նկարագրել ջանացած է այդ տողերով։

Չեմ ուզեր ուրիշ մանրամասնութիւններու մէջ մտնել, զգացնելու համար թէ ինչո՞ւ այդպէս գրել ուզուած է։

Զինքը պաշտպանելու համար ըսեմ թէ արդէն ամեն բան կարգադրուած իրեն սպասած մեխան ալ եկած է. մե՛զ իրեն որ լապտերը մարած ըլլալուն չէ կրցած ներս մտնել։ «Որ ունիցի ականջս լսելոյ լուիցէ»։

Միայն թէ կուզէի որ քիչ մը աւելի ազատ մտածումով ու մանաւանդ տրամաբանութիւնով գրած ըլլար կամ բնաւ չառնէր գրիչը ձեռքը, որպէսզի ուրիշը խըբըծելու բոլոր փաստերը զինքը չը դատապարտէին։

Եթէ զոհ կը մնայ, այսչափ,

Հակառակ պարագային, ցտեսութիւն։

13/25 Նոյեմբեր 97 — Իւսկիւտարցի մը

ՄԻՋԻՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ ՆԱԽԱԿՐԹՈՒԹԵԱՆ
ՆՈՐ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԵՐԷՆ ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ԼԵԶՈՒԻ
Հեղինակ Թ. ՍԱՃԷՄԵԱՆ
Ուսուցիչ Հայ Դպրոցներու.— (Բ. տիպ).

1. Նախագիտելիք.— 2. Մասունք բանի.— 3. Բառերու պաշտօնները.— 4. Բառակազմութիւն.— 5. Գիւտ (Invention).— 6. Նմանաձայն բառեր.— 7. Հականիշ բառեր.— 8. Համանիշ բառեր.— Համասեր բառեր.— 10. Բառերու զանազան առումները.— 11. Նախադասութիւն.— 12. Շարադրութիւն.— 206 Կանոնք.— 187 Հրահանգ.— Ուսումն. Խորհրդէն վաւերացուած.— Տպգրթ. Թ. Մատթէոսեան։

(Հեղինակին ստորագրութիւնը չկրող օրինակներն անվաւեր են)։

(Թիւ 225) 1—5

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

Արժանիքի մաքսատան քննիչ Բասիմ պէյի Իւլաւի Բ. աստիճան տրուեցաւ։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ

Արքունի խազախորդարանին գործաւորներէն Էտհէմ և Ազիզ վարպետներուն Ե. կարգի մեճիտիյէ տրուեցաւ։

Պասրայէն կը հեռագրեն. զօրաբաժնի հրամանատար Մուհսին բաշա հոս հասաւ և քննութեան ձեռնարկեց։

—Իզմիրէն Նոյեմբ. 13 Թուականով կը հեռագրեն թէ օսմ. Բ. Նաւաբաժինն հրամանատարութեան տակ գտնուող Օսմանիյէ, Օրխանիյէ և Նէճմ Շէվքէթ զրահաւորները պարէն և ածուխ կառնեն. այս իրիկուն կամ վաղը առտու Սելանիկ պիտի մեկնին։

—Սերպիոյ նախարարապետ Մ. Վլատան Ճորճէվիչ կնոջը և աղջկանը հետ վաղը կամ կիրակի պիտի մեկնի մայրաքաղաքէս։

Պոլսոյ սերպիական դեսպան պիտի նշանակուի նախկին նախարարապետ Մ. Նովագովիչ։

—Գերմանական դեսպան Մ. Մառշալ նախընթաց օր Մեծ Շուկան երթալով այցելեց ոսկերիչներու շուկան, Պէզէսթէնը, Ջէննէճիներու կողմը. և հնութեանց վաճառական Օսման պէյի վաճառատան մէջ պահ մը հանգչելէ յետոյ վերադարձաւ։

—Նախընթաց օր Վառնայէն Պոլիս եկան երկու տնուոր, ութը հոգի առնմէլիցի իսլամ գաղթականներ։

—Երկու հարիւր քսանը վեց ռուս զինուոր Աղեքսանդրիայէն նախընթաց օր Պոլիս եկան ու երեկ Օտեսա ուղևորեցան։

—Իզմիրի Արմոնիա թերթը կը գրէ թէ Զանթա կղզիին մէջ Վենետիկեան հին զրդակի մը գտնուելոր Նիկողէն Վենետիկեան հասարակապետութեան պատկանող 12 միլիոն ֆրանք արժողութեամբ ոսկի գտնուած է։

—Ցունաց պատրիարքը նախընթաց օր Ռուսական դեսպանատունը երթալով փոխադարձ այցելութիւն տուաւ դեսպանատան գործակատար Մ. Եասովսքիի։

—Իզմիրէն կը գրեն թէ խաղողներին այս տարուան հունձքը մէկ միլիոն 200 հարիւր հազարէն մինչև 300 հազար խանթար պիտի ըլլայ։ Այս քանակութիւնը տեղական սպառումին բաւելի զատ Եւրոպայի խնդրանքներն ալ կրնայ գոհացնել։ Պէտք չէ մոռնալ թէ անցեալ տարուան հունձքէն ալ դեռ 100 հազար խանթար եւս ունինք։ Այս տարուան աննպաստ օդերը խաղողներին հունձքին վրայ բաւական ազդեցութիւն ըրած են թէև, բայց ոչ ինչալու վրայ եղող գիներուն զպչելու աստիճան։ Մասնագէտներու խօսքին նայելով գիներու բարձրացումը հաւանական չկ-տուիր, որովհետև պատճառ մը չիկայ այդպէս ըլլալու։ Անգլիոյ մէջ բաւականա չափ քանակութեամբ մթերք կայ. որով անցած տարուան պէս գիներուն տարբերութիւնը 2էն 3 ղրշ. պիտի ըլլայ։

—Նախընթաց օր Սէլիմ անուն գործաւոր մը Ֆաթիհի մզկիթին գմբէթին վրայ աշխատած ատեն վար ինկաւ և քանի մը տեղերէն վիրաւորուեցաւ։

—Աժանս դը Գոնսթանթինոբլը գործակալութեան մէկ հեռագիրը կը ծանուցանէ թէ Ռուսիոյ Զարը դրամական օգնութիւններ զրկած է Կրետէ կարօտեալներուն։ Զարը իր ծախքով պիտի նորոգել տայ եպիսկոպոսարանը, որ այրած էր և Ռէթիմոի մէջ թաղապետական հիւանդանոց մը պիտի շինել տայ։

—Գերմանական դեսպան, Մ. Մառշալ երէկ, կէս օրէ յետոյ Պէրլին մեկնեցաւ Արեւելեան ճեպընթաց կառախմբով։ Դեսպանը Դեկտ. 3ին Պոլիս պիտի վերադառնայ ընտանիքով։

—Օսմ. Պանքային տնօրէնին աղջիկը Օր. Լիմս երէկ առտու Մարսիլիայէն Պոլիս եկաւ Մէսաժըրի շոգենաւով։

—Ֆէրիքէօյի բնակիչները խնդրագիր մը տուած են կայս. կառավարութեան որուն մէջ կը գանգատին թէ Ֆէրիքէօյի գերեզմանատան սահմանը օր ըստ օրէ կընդարձակուի. և այս կերպով մօտակայ բնակիչներուն առողջական վիճակն մեծապէս կը վտանգուի։ Ներքին գործոց նախարարութիւնը յանձնարարած է քաղաքապետութեան քննութիւն մը կատարել այս մասին։

—Պոլսէն կը հեռագրեն Սէլանիկ, թէ օսմ. կառավարութիւնը այս միջոցի կաշխատի երկաթուղիի գիծերը բազմապատկել, ելմտական վիճակը բարեկարգել և ասոնցմէ զատ կամրապնդէ իր արտաքին քաղաքական յարաբերութիւնները և մեծ տէրութեանց բոլորին հետ ալ մտերմական յարաբերութիւններ կը մշակէ։

—Իգտամի մէջ կը կարդանք. մէկ քանի եւրոպական թերթեր հեռագիր մը հրատարակած են, որուն համաձայն իբր թէ Անգլիացի մը Ուրֆաէն դէպի Անատոլուի ներսերը ճամբորդել ուզած և թոյլտուութիւն չէ եղած իրեն։ Այդ անձը, որուն անունն է Մխլարք հետեւեալ նամակը գրկած է անգլիական թերթերուն։

«Մինչեւ հոս հանգստօրէն ճամբորդեցի Իսքէնտէրունի մէջ անգլիացի և ամերիկացի հիւպատոսները դիւրութիւններ տուին ինծի. Մ. Պէյֆանթի Բիլէի գայմագամին ուղղուած յանձնարարական մը տուաւ ինծի. Այնթապի գայմագամը շատ բարեկամաբար ընդունեց զիս։

Իգտամ սոյն նամակէն կը հետևցնէ թէ այդ հեռագիրները անհիմն են։

—Մ. Ժօրժ Լանկ Օսմ. Պանքային ընդհ. տնօրէնին անձնական քարտուղար կարգուած է։

—Երէկ գիշեր իսլամներուն «Լէյլէի Ռէղաիպ» ըլլալով Պոլսոյ բոլոր մզկիթները լուսազարդուած էին։ Այսօր, ուրբաթ. նախարարները և պետական բարձրաստիճան պաշտօնեաները կայս. Պալատ կերթան շնորհաւորութեան համար։

—Օսմ. Պանքայի վարչական ժողովին նորընտիր անդամ Մ. Լուի Ռամպէր վաղը կամ երկուշաբթի Պոլիս կըսպասուի։

—Երէկ առտու Մէսաժըրի Սինտ շոգենաւով Պոլիս հասաւ Օսմ. Պանքային ընդհ. տնօրէն Սըր Համիլթըն Լանկ, ընտանիքով։

—Պարսկական կառավարութիւնը Աւսթ. և Աւն. պատուանշանին Դ. աստիճանը շնորհած է լուսանկարիչ Բոյ Ֆէպիւս Լֆ.ին։

—Գալաթաշ 4 միլիոն ու կէս ֆր.ի փոխառութիւն մը կնքած է իտալական դրամատան մը հետ։

—Ինսպանատանց զինուորական կըցորդները որ Պոլիս վերադարձած էին, հրաման ստացան Թեսալիա վերադառնալ նորէն, սահմանագլխի ճշդման գործողութիւնները աւարտելու համար։

—Բաքէի ընկերութիւնը նոր շոգենաւեր պիտի դնէ Սև Ծովու երթեւեկութեանց համար։

—Աւստրիական Լէօբուրգ և Սոֆէլլերդ զրահաւորները Մէջիտէն Սուտայի ծովածոցը մեկնեցան։

—Արեւելեան երկաթուղիներու Սարիմ պէյ—Եամ-Պօլու ճիւղին գծիսէր Կ. Պոլիս Էտիրնէ-Տէտէաղաճի ճիւղին Ա. Գոմիսէր կարգուած է։

—Ցունաց Պատրիարքարանի մեծ Լոգոթէթը չորեքշաբթի օր Սերպիական դեսպանատունը այցելութեան գնաց Մ. Վլատան Ճորճէվիչի։

ՏՈՒԱՄ ՄԸ. — Չորեքշաբթի օր, Պոլիս Տիվան եոլը Ֆինճանճի Հաշիմ սպանեց իր խանութին մէջ Այիշէ Ֆէրտօսի անուն թուրք կին մը։ Այս վերջինը վեց ամիսէ ի վեր կը բնակէր Տիլշատ անուն գեղեցիկ սպասուհիի մը հետ, Տիվան Եօլը, տան մը մէջ։ Այիշէ յարաբերութիւն հաստատած էր Հաշիմի հետ։ Օր մը Հաշիմ ամուսնութեան խնդրեց Այիշէէն Տիլշատը, ինչ որ մերժուեցաւ իրեն։ Այդ օրէն ի վեր Հաշիմ ոխ մը կը սնուցանէր Այիշէի դէմ. Այիշէ ստէպ շատ անգամ կերթար Հաշիմի խանութը, ուր անաժէն անգամ կը նորոգէր իր խնդիրքը՝ և ճարահատեալ Այիշէի ընդդիմութենէն, սպառնաց սպաննել զայն։ Նախընթաց օր, երբ Այիշէ դարձեալ անոր խանութը գացած էր, Հաշիմ ի զուր փորձելէ յետոյ զայն համոզել, քաշեց ատրճանակը և պետին տապալեց զայն և դանակի 3 հարուած ալ տուաւ անոր որ քիչ յետոյ մեռաւ։ Մարդասպանը որ կը փորձէր փախչիլ ձերբակալուեցաւ։

ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Տօքթ. Հարմանտաս կը ծանուցանէ թէ, երմամիզ ութիւնը (պէլ սօղուգլուզու) եւ անկէ յառաջ եկած հիւանդութիւնները նոր բագոյն մեթոտով կարճ ժամանակի մէջ այսինքն հինգ վեց օրէն հիմնապէս կը բուժէ, առանց հիւանդին ցաւ զգացնելու. կասկածողները կատարելապէս բժշկուելէ վերջ կրնան վճարել այցագիները։

Ամէն օր ժամը 3—10 հիւանդ կընդունի Կալաթա սանտըգճըլար ճատտէսի Գարաքուշ օթէլին դիմացի 97 թիւ լամպաճիի խանութին վերնայարկը։ 163 22—40

Վաճառական

ՂԱԼԱԹԻԱ, 13 Նոյեմ. 97

Օսմ. Քօնսօլիտ	ղրշ.	24—09
Ըկժիի ազդոդաթուղթ	լիրա	14—
Բուլէլիի երկաթուղի	ֆրք.	113—25
Օսմանիէ	»	397—
Բերիբեթէ	»	460—
Քարափներու պարտաթղթ.	»	462—
Թրամուէյի բաժնեթուղթ	լիրա	6—90
Օսմ. Ապահով. Ընկ.	»	4—03

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ	Ղրշ. Բր.
Մէճիտիէ	107—30
Մէթալիք	97—20
Մանր արծաթ	103—
Անգլիական ոսկի	109—38
Գաղղիական »	87—10
Գրիմից	51—08
Ռուսլ Թղթադրամ	8—53

Տօքթ. Տ. Ալլահվէրտի
ԲԺԻՇԿ, ՎԻՐԱԲՈՅԺ
ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ
Ամէն օր մինչեւ կէս օր հիւանդ կընդունի իր տունը՝ Լանկա, Մուսալլա ճատտէսի, Թիւ 124.
Վկայեալ աղքատ հիւանդները Ձրի ։ Տես

ԱԶԴ

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

Օսմ. Հանր. Պարտքի առանձնաշնորհեալ հասոյթներու տնօրէնութիւնը, Սելանիկի Օսմ. ճարտարարուեստական և առեւտրական անանուն ընկերութեան հասը հարիւր ֆրանք արժող քսանըհինգ հազար բաժնեթուղթերու տէրերուն կը ծանուցանէ թէ դրօշմաթուղթի տուրքերը գանձուած են, 1% համեմատութեամբ 15,000 (թիւ 1—15,000) ամբողջովին վճարուած բաժնեթուղթերու վրայ, և 10,000 (թիւ 15,000-25,000) կիսովին վճարուած բաժնեթուղթերու վրայ։ Այդ բաժնեթուղթերուն տէրերը, կրնան ներկայացնել զանոնք, Դրօշմաթուղթի ճիւղին, Պալըքհանէ, Ղալաթիա, ուր դրօշմաթղթերու օրինական ձեւակերպութիւնները պիտի կատարուին առանց ոևէ ծախք պահանջուելու։

ԾԵԾՈՒԱԾ ՉՈՒՏ ԽԱՀՈՒԷ

Թիթեղեայ տուփի մէջ. 250 կրմ. 3½ ղրշ.
» » » 125 » 1¾ »

Ազգայինները մի մոռնաք

Ռիզի առաջին տեսակէ սոյն խահվէն տուփերու մէջ դրուած կը ծախուի ի Նըպաստ Ս. Ցակոբեայ Հիւանդանոցին, ուրկէ գոյացած հասոյթով հարիւրաւոր աղքատներ և անոք մանուկներ պիտի խընամուին, հետեւաբար ամէն ոք այս խահվէէն գնելով, աժան և աղէկ տեսակ խահվէ առած ըլլալէ զատ, աղքատներուն և հիւանդանոցին օգնութիւն մըն ալ ըրած պիտի ըլլայ։

ԳԱՒԱԹ ՄԸ ԽԱՀՎԷՆ ԻՐ ՕԳՈՒՏԸ ՈՒՆԻ

Ազգայինները հոգայէ

Կեդրոնատեղին է, Ղալաթիա, Եէնի ճամի ճատտէսի, Չինճիրլի խանին կից, թիւ 70. ուր պէտք է դիմել, անկասկած ըլլալու համար։

ԲԱԶԻԼ

ՄԵԾ ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՉԱՓՈՒ ՎՐԱՅ ՀԱՆԴԵՐՁԻՑ

Կ. Պոլիս, Մահմուտ Փաշա, Ապուտ Էֆէնտի Եէնի Չարշը, Թիւ 5, 6

Վաճառատունս պատիւ ունի ծանուցանել ազնիւ Հասարակութեան թէ՝ ի վիճակի է հայթայթել անմրցելի գներով թէ պատրաստ և թէ չափու վրայ հանդերձեղէնք։ Տնօրէնութիւնն՝ սերտ յարաբերութեան մէջ լինելով Ֆրանսայի ամենէն լաւ գործարանաց հետ, կարողացած է ի ձեռին ունենալ ազնիւ չուխայներու ստուար քանակութիւն մը որ հրապարակի վրայ ծախուած պատրաստ հանդերձեղէններու ցաւալի վիճակն և սղութիւնն իսկոյն կը պարզէ լաւ դիտողին։ Գերման-Աւստրիական կեղծ պատրաստութիւններէ խորշած, միայն զուտ բուրդ Ֆրանսական, Անգլիական և Պէլճիական լաւ ապրանքներ տեղական ընտիր գործաւորութեամբ պատրաստել և անլուր գներով ծախել, այս եղած է վաճառատանս նշանաբանն։ Հրապարակէն չուխայ գնելով, պատրաստ գգեստ ծախելու ճգնող վաճառատուններն այցելելէ առաջ, կը խնդրուի անգամ մը դիմել մեր վաճառատուններն ալ։

Վերջին գին. Թիւը 2 ղրշ.

540 21—100

ԴԵՐՁԱԿ-ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Գ. ԵՒ Ա. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ
Պոլիս Մահմուտ-փաշա Թարազճըլար փողոց Թիւ 98

Ձմրան ամեն յանձնարարութիւնք հասած լինելով. ընտիր բալթօներ, հագուստ Անգլ. չուխաներ և առաջին կարգի չուխայ և գործի տրամադրելի են մեծաջարդ յաճախորդաց և հասարակութեան։

Ձեւաւոր հագուիլ ուզողները վստահաբար թող փութան սոյն վաճառատունը. ուր շատ գոհ և յաւէտ անբաժան պիտի մնան։

Գիներն ըստ արժանւոյն. վաճառատանս նշանաբանն է միշտ ուղղութիւն։

ԼԷՕՆ ՌՕԶԱՆԹԱԼ
288 ՇԻՇԱԿ ՃԱՄԲԱՅ ԲԵՐԱ

ՎԱՃԱՌՈՒՄ ՄԵԾ ԶԵՂՉՈՎ

Կարասի, հայելի, կերպաս ևն. ի մինչև 1/13 Դեկտմբ. 1897 ուրկէ յետոյ յիշեալ վաճառատունը պիտի փոխադրուի Թիւ 77 ԲԵՐԱ ՇԻՇԱԿ ՃԱՄԲԱՅ ԹԱԳՍԻՄ ՃԱՏՏԷՍԻ. 3—12

ԲԱՐՍԵՂ ՂԱԶԱՐՈՍԵԱՆ
ՀԱՑԹԱՑԹԻՉ ՎԱՌԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱՏԱՆՑ

Կ. Պոլիս, Իւնլի Զագրիյէ փողոց Թիւ 19

Ցիշեալ վաճառատան մէջ կը ծախուին զանազան տեսակ վառարաններ վերջին նորաձեւութեանց համեմատ և ամենակատարեալ սիսթէմներով, որոյ շնորհիւ վառելափայտի մեծ խնայողութեամբ հանդերձ, առողջութեան ամենաբնական և ծախսէ բացարձակապէս զերծ մթնոլորտ մը կը գոյանայ ուր որ դետեղուին այդ վառարաններ, ըլլայ նոյնատեսակ, ընդունելութեան սրահ և նոյն իսկ անպատսպար նրբանցք։

Ամէն ճաշակի և ամէն քսակի յարմար ապրանքներու նոր մթերք մը կը գտնուի յիշեալ վաճառատան մէջ որ մասնաւորապէս յանձնարարելի է մանաւանդ գիներուս զարմանալի կերպիւ աժանութեան և ապրանաց ազնուութեան տեսակէտներով։

210 18—20

ՄԱՏԹԷՈՍ ԹԻՒՐԱՍԻ
ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ
ՎԿԱՅՈՒԱԾ ԴԱՅԵԿ

Որ Փարիզի հիւանդանոցներուն մէջ երկար տարիներ դայեկութեան ճիւղին վրայ աշխատած է, ամենայն դիւրութեամբ կը կատարէ դայեկութեան արհեստը. առողջապահական օրէնքներով կը զգուշացնէ թէ մայրն և թէ տղեկը վտանգաւոր հիւանդութիւններու ենթարկուելէ։

Կիներու և օրիորդներու յատուկ ամէն կարգի հիւանդութիւնները մեծ յաջողութեամբ դարմանելով, շատ անգամ ամուլ կարծուած կիներուն մայր ըլլալու երջանկութիւնը կուտէ. մասնագէտ է կիներու ոտնարկական անկանոնութիւններն ու խիթերը բուժելու։

Հիւանդ կընդունի

Բշ. և Եշ. կէս օրէն վերջ, ժամը 6—9 Կ. Պոլիս, Սիրքէճի, Թրամվէյի ճամբան, Թիւ 23 իր մասնաւոր բնակարանը։

Դշ. և Շբ. կէս օրէն վերջ ժամը 8—10 Գումգաբու սթասիոնին մօտ Զարիֆեան դեղարանը (չորեքշաբթի ձրի, դեղարանին մէջ)։

ՇԱՆԹԱՐԳԵԼ
ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ԶԱՆԳԱԿ
եւ ուրիշ ամէն տեսակ ելեքտրական գործիք
ԱՆՕՐԻՆԱԿ ԱԺԱՆ
Ընտիր ապրանք, խնամեալ աշխատութիւն
1890ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ ՏՈՒՆ
Ս. Վ. ԱՃԷՄԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
ՑԱՆՑՆԱՌՈՒ—ԵԼԵՔՏՐԱԳԷՏՔ
ՀԱՅԹԱՅԹԻՉՔ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ
11 և 19, Չինիլի Պէյ խան, 11 և 19
Քիւրէքճիլէր — Կալաթա

ՍԳՐԴԻ ՄՕՐԻԼ ՋԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Եըլտըզ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ. 1388

Պարոնայք Սգող եւ Պօուն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական զիրքովս կարող եմ փորձեր ընել, այլ համաձայն ուրիշներուն փորձերուն եւ այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը այտարարեմ որ ձեր Մօրիլ ձկան իւղն իբ այս վիճակին մէջ դիւրաւ խմուելով եւ մարսուել, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անոր ուշակած է, մասնաւորապէս այդ յաջող պատասխանութեան մէջ։ ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՑԷՆԻ ՓԱՇԱ

Բժիշկ Վեհ. Սուլթանի

ԼԱՍՏԻԿԻ ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆ
Կ. ԵԱԶՐՃԵԱՆ
Բէրա, Թէրլիք պազը ճատտէ, Թիւ 96

Փոքր վարձքի մը փոխարէն Նոր դրութեամբ կը նորոգէ պատուած և ծակծկած լաստիկներ, նորոգուած ըլլալը բնաւ երբեք յայտնի չըլլալու պայմանաւ։ Փորձողներ շատ կան և գոհ մնացած են, եթէ ամեն մարդ՝ որ պէտք ունենայ՝ դիմէ, շատ գոհ պիտի ըլլայ։ 5—6

ԲԵՐՈՒՔԵՐ
ՄԵԼՔՈՆ Կ. ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ
Վերջին Նորաձեւութեանց Համաձայն
Մասնագէտ Մազայարդար Կանանց

Որ համբաւաւոր սափրիչ և վարսայարդար Իգնատիի քով եօթը տարի աշխատած է, այս անգամ խանութ մը բացած է Բերա, Մեծ Փողոց՝ ճիշդ Տէօրթ Եօլ Ազգի, Թիւ 461։ Թէ այր և թէ կանայք՝ մանաւանդ այս վերջինք, որոնք երեկոյթի մը կամ պարահանդէսի մը մէջ վերջին նորաձեւութեամբ և խիստ ճոխ յարդարուած մազեր կը փափաքին ունենալ, պէտք է դիմեն վերոյիշեալ սափրիչին։

ԳՐԷՄ ՍԻՄՕՆ
ՓՈՒՏՐԸ ՏԸ ՌԻ ՍԻՄՕՆ
ՍԱՎՕՆ Ա ԼԱ ԳՐԷՄ ՍԻՄՕՆ

Ցանձնարարուած Բարիզի, Վիէննայի, Լոնտոնի, Պէրլինի եւ Նիւ Եօրքի բժիշկներէն։

Ընդունուած ամենէն վայելչագարդ տիկիններէն՝ այս արտադրութիւնները, խիստ նուրբ եւ ընտիր հոտով, կը ճերմկցնեն դէմքին եւ ձեռքերուն վերնամաշկը, աննման փափկութիւն մը կուտան մորթին եւ կը ջնջեն ցուրտէն, արեւէն եւ ծովու օդէն մորթին վրայ գոյացած ամէն տեսակ ճեղքուածները։

ՍԻՄՕՆ 13, փողոց ԳՐԱՆԺ—ԲԱԹԸԼԻԷՐ ԲԱՐԻԶԿ հարցնել դեղագործներուն, հոտավաճառներուն, շուկաները եւլն. եւլն։

ՈՒՆԻՕՆ
Ապահովագրական Ընկ.
ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
Հիմն. 1828 և 1829ին

Հաստատեալ ի Փարիզ, Պամք փողոց, Թ. 15

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Դրամագլ. եւ երաշխաւորութ.	Ֆր. 94,800,000
Հասոյթ 1895 տարւոյ	» 16,870,000
Հատուցուած վնաս	» 202,000,000
Երաշխաւորեալ դրամագլուխք	» 15½ միլիառ

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

Հրամագլուխ եւ պահեստը	Ֆր. 131,000,000
Հասոյթ 1895 տարւոյ	» 17,400,000
Դատուցուած վնաս	» 75,000,000
ապահովագրեալ գումարներ	» 250,000,000

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

Ամէն տեղեկութեանց համար դիմել առ մաս, նաւոր տնօրէն Տ. ՍԻՄՕՆ ԳԱՅՍԷՐԼԵԱՆ, ի Կ. Պոլիս-Գարաքէօյ, Եէնի խան, Ա. յարկ։

Կենաց ճիւղին մասնաւոր Տեսուչ
ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

ԷՄՐԱԶԸ ԹԷՆԱՍԻՒԼԻԷ ՎԷ ՊԷՕՎԼԻԷՆԻՆ ՊԻԼ ԻՍԹԻՇԱՐԷ ՈՒՍՈՒԼԸ ՃԷՏԻՏԷ ԻՒՋՐԻՆԷ ԹԷՏԱՎԻՍԻ

Հաս, մուզմին վէ մուանիտ պէլ սօղուգլուղը— խարար եօլը տարլըգլարը— իլթիհապ բրօսթաթ վէ մէսանէ —էվրամ, սահարէթ, բրօսթաթ, սէլ էլպէօվլ նազաֆ ասլի վէ սէլեանի մէնի, էնանէթ, կասպ, մէսանէ իլթիհապը, հասիէ իլթիհապը, էվրամ վէ խէեաթը քիւլլիյէ. իլթիհապը բանմ. էվրամ ըրամիյէ։ Էմրազը մէզզիւրէտէն միթէվլիտ հատ մուզմին վէ մուանէտ էմրազը ճիլտիյէ վէ էֆրէնճիէ իլէ ալալէմումգատըն վէ էրքէք էմրազը թէնէսիւլիյէ վէ պէօվլիէնին պիլ իսթիշարէ թէտավիսի իլէ չօգ սէնէլէրտէն պէրու չէհրիմիզտէ իճրայը ամէլիէաթ իլէ իյիթիրմ վէ մէհարէթ քամիլ քեսպ էթմիշ օլան տօքթօր Դիֆիեօթի իլէ տօքթօր Թուրղութի էֆ.լէր հէր կիւն սահաթ իւչտէն 6եա գատար վէ 9տան 12է գատար Պահճէ-Գաբուսընտա Եմին Եօնիւ ճիվարընտա Թրամվայ եօլունտա 40 վէ 42 Նումերօլու խուսուսի մուաեէնէխանէլէրինտէ միւրաճաաթ էտէն խաստակեանը քէմալը տիգգաթլէ մուաեէնէ վէ թէտավի իտէրլէր։

Մուամիլէհ աթըբպա քէմաֆիլ սապըք սայիր վազըֆլար տախի քենտի խանէլէրինտէ խաստակեանը մուաեէնէ վէ թէտավի էտէրլէր։

Իւճրալընտա պիլ իսթիշարէ թիրամի իտամէք իւզրէ տավաթ վուգիւնտէ խասասակեանըն իգամէթգահըն տախի կիտէրլէր։ 7—32

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՖԻՆԻՔՍ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան միլիար առաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետարք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 20,000,000 Անգլիական ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասներուն համար։

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոյս, որ ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասները։

Հ. ՍՈՒԱՆ և Ընկ. ընդհ. գործակալք Կ.Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ Ծովու եզերաց, Ղալաթիա, Պանք Օթոմանի փողոց քովը Վիթալիս խան, գետնայարկ թիւ 1.

EMULSION SCOTT

ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին նշանը

միակ միջոցն է որով կարելի ըլլայ խմել ձկան իւղն և իբօֆօսֆիթը. Խիստ հաճելի է ճաշակելու և մարսողութեան կ'օգնէ։ Աշխարհի բոլոր բժիշկները ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ կը յանձնարարեն բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՅԼԸ (սըրաճա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՒՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՔՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ՄԱՆԿԱՆՑ ՎՐԱՅ ՑԱՐՁԱԿՈՂ
ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ։

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործակատար ի Կ. Պոլիս. ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒՐԵԼ

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք 14.500.000
Պահեստի դրամ	» 21.473.000
Տարեկան հասոյթ	» 44.820.000

Ընկերութիւնս ՓՈԽԱՐԻՆԱՐԱՐ ՆԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրէ մթերանոցներ և ... և սոյն մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակա[illegible] ...

572　　　　Լեւոն Տէր-Նահապետեան ... Ղալաթիա ...

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գափու, Ս[illegible] ... 12, ... 4

ԱՌԱՆՑ ՇԻՇԻ ԼԱՄԲԱՐ

ՂԱԼԱԹԻԱ ԽԱՎԵԱՐ ԽԱՆ ԹԻՒ 23

Այս լամպան շատ մը առաւելութիւններ ունի միւս լամպաներուն վրայ. երկու օրը անգամ մը անելու պէտք չկայ, զի առանց չէչի կը գործածուի, հոտ չունի, ուովհետեւ պատրոյգը պղպջակ մասնաւոր մեքենայի մը մէջ կը վառի. միւս լամպաներէն աւելի զօրաւոր և աւելի պայծառ լոյս կուտայ, զոր ցոլացնելու համար հայելի մըն ալ ունի. կը գործածուի թէ պատի և թէ սեղանի վրայ. բոլորովին անվտանգ. պատրոյգը կտրելու հարկ չի կայ. ու մանաւանդ խնայողական ալ է. առէք ու փորձեցէք, հատը 5 ղրշ. է. զոր ծախողներու պէտք ունինք։

Դիմել Ղալաթիա Խավիար խան թիւ 23, Պոլիս Ասմա Ալթը Մաքսուտեան խան, Լամբերը։

ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ ԼԱՆՔԱՇԻՐ

ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1862ԻՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,127,500 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ

ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ ՌՈԲԵՐԹ ՖԻՆՉԵԼ

Հէլլէն խան, թիւ 2—3, Վօյվոտա փողոց, Ղալաթիա

Առաջնակարգ Ընկերութիւն մ'է սա, իր առատաձեռնութեամբ, ճշդապահութեամբ և պատուաւորութեամբ համբաւաւոր։

Քննիչ ԹԷՈՏՈՐ ՍԹԷՖԱՆՈՒ

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

ՓՈԽԱՐԻՆԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏ ԳՈՒՄԱՐ

906,000,000 ՖՐԱՆՔ

Տնօրէնութիւն յԵւրոպա

Փարիզ, 16, Պուլվառ տէ'Իթալիէն. 1,3, իր հեփ Բէլթիէ փողոցի սեփական շէնքին մէջ։

1845ին հիմնուեցաւ ի վեր

Ապահովագրեալներու վճ. 1 Միլիար	123,000000
1895ի գործողութիւն	
Ապահովագրեալներու վճարուած	87,000000
Հասոյթ	180,000000
Նոր ապահովագրութիւնք	661,000000
1896 յունուար 1	
Լ. անդը եւ անշարժ կալ. յԵւրոպա	40,00000
Յաւելեալ դրամագլուխ	124,00000
Դրդի ապահովագրութիւնք 4 Միլիար	141,00000

Տեղեկագրական առաւելութիւններ

Շահաբաժիններու բարդմամբ և ապահոֆագներու վերադարձմամբ՝ ի դէպ մահու

Պայմանագրութեան նոր եղանակ

ակսեալ Առաջին տարւոյն լրանալուն պէս ԱՌԱՆՑ ՎԵՐԱՊԱՀՈՒՄԻ ի մասին բնակութեան և ուղեւորութեան.

Հինգ տարի ետքը ԻՐԱՒՈՒՆՔ տալով ընկերութենէն փոխառութիւններու որոց գումարը նշանակուած է ապահովագրին մէջ։ աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ　Տնօրէնութեան Թուրքիոյ

188　Ժ. ՌԻ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Վօյվոտա փողոց, Վ... խան, Ղալաթիա

Արտօնատէր　Ս. ԽԱՉԻԿԵԱՆ

COMPAGNIE RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւնք

- Բշ. 10 22 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին, ետ միջօրէի։
- Գշ. 11/23 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակ ժամ 2ին յետ միջօրէի, Պիրէոսի ճամբաւ
- Դշ. 12 21 Սուրհանդակ դէպի Փոքր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
- Դշ. 12 24 Սեվաստապոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
- Եշ. 13/25 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։
- Ուր. 14,26 Աղեքսանդրիոյ Սուրհանդակ, հանդերձ Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱԶԴ. — Նոյ. 11 23, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորք Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բօր-Սայիտ գացող շոգենաւին　　　　564

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՃԸ Ա. Ն. և ՄԱՐՏԻՐԵԱՆ

Ն ԱՆԻ ու Ը...

Մարսիլիայի և Պաթումի միջեւ կանոնաւոր երթեւեկութիւն

Աւրինէ շոգենաւը Նովորոսիյսք պիտի ուղեւորի հանդիպելով Սամսոն, Կիրեսոն, Տրապիզոն և Պաթում Նոյ. 26ին երեկոյեան ժամ 4ին (Ը. Ե.)։

Անատոլի շոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի Նոյ. 30ին (Ը. Ե.)։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ապրանքի և դրամ ամեն... ...

Նաւազինքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար

ԹԻՄՈԹԷ ԲՐԵՈՒԼ

575　　Մահմուտիէ փողոց թ. 10

ԹԵՐԹՕՆ «ՄԱՍԻՍ»Ի (53)

ԹԱՔՈՒՆ ՎԻՇՏ ՄԸ

ՊԵՌՆԱՐ ՏԸՌՕՆ

Այո, այո, պատասխանեց Նաւապետը։ Անգամ մը ծովուն երեսը ըլլամ, անոնց ամենուն ալ քիթին կը խնդամ։ Ցամաք երկրի վրայ երբեք ապահով չեմ զգար ինքզինքս։ Ահ, Միլորտ, օրինազանց լինելը առջի պէս դիւրին չէ։

Հոս, Նաւապետը հառաչեց, իր մելամաղձոտ մտածումներով ընկճուած։

—Եւ աշխարհի ո՞ր կողմը պիտի երթաք հիմա Նաւապետ, հարցուց Կոմսը։

—Քուպա, եթէ ազատիմ այդ կողմը ասպատակող ծովահէններէն, պատասխանեց Նաւապետը։

—Քուպա՜, ըսաւ Կոմսը, մտածկոտ դէմքով։ Այո, շատ լաւ է այդպէս։ Անգամ մը հոն երթան, այլեւս այդ երկուքը չպիտի կրնան նեղել զիս։ Է՛ ուրեմն, Նաւապետ, յարեց ձայնը բարձրացնելով, ե՞րբ կը մեկնիք։

—Այսօր, անմիջապէս որ բեռները առնեմ, ըսաւ Նաւապետը։ Հովը նըպաստաւոր է. մինչեւ որ Նաւուս կամրջակին վրայ չըլլամ հանգիստ չունիմ չեմ կրնար առնել։

—Ուրեմն մեր գործը հիմակուհիմա լմնցա՞ծ է, ըսաւ Կոմսը պարարտ քսակ մը նետելով սեղանին վրայ։ Թերեւս օր մը դարձեալ ձեր ծառայութեանց պէտք ունենամ։ Եւ այն ատեն պիտի ստանաք այն վարձատրութիւնը զոր խոստացած եմ ձեզի։ Մնաք բարով։

Նորէն գլխարկը ճակտին քաշելով, Կոմսը դուրս ելաւ սենեակէն և ձիուն վրայ ցատկելով, որ դրան առջեւ կապուած էր, մեկնեցաւ Ցախաստանին դէպ եակը։

—Գոնէ աս երկուքը տեղաւորուեցան, մրմռաց ինքնիրեն Կոմսը, մինչդեռ կը հեռանար։ Հիմա կարգը Ալիսինն է։ Անոր վրայ շատ ազդեցութիւն ունիմ, որով չեմ կարծեր թէ զիս մատնէ, ու եթէ յաջողիմ Քէդ Սիտնէյն ալ լռեցնել, ամէն բան կարգին կըլլայ։ Ի՜նչ հնարքներով խայտառակը արատոնութիւն խնդրեց իր բարեկամուհին եր[ր]թալ տեսնելու համար։ Եթէ մերժած ըլլայի, կրնար մատնել ինքզինքը և ամէն բան պատմել։ Անգամ մը որ Ալիս ճամբէս հեռացնեմ, շատ աղէկ միջոց մը պիտի կրնամ գտնել լռեցնելու համար Քէդը և պիտի փութացնեմ Լորտ Աանտալի ամուսնութիւնը Լորտ Նէթերվիլի աղջկան հետ։ Ահագին հարստութեան տէր է, կըսեն, և տիկին ալ միջամ աւելի կը ցանկայ այս ամուսնութեան։ Այո, պէտք է որ ծրագիրս յաջողի։

Աս ըսելով կը վազցնէր իր ձին և քիչ ատենէն հասաւ ամայի երեւոյթով հին գիւղակին առջեւ։

Դուռը գետին գտնելով, փութաց մօտենալ դրան, ապահովուելու համար թէ բացուած չէր ան իր բացակայութեան միջոցին. բայց ո՛չ, ամէն ինչ իր թողած վիճակին մէջն էր։

Փականքները արագարագ քաշելով, բացաւ դուռը և ներս մտաւ։ Ամէն բան, միայն մէկ բացառութեամբ, իր տեղն էր։ Կրակը կը վառէր տակաւին, կառքին բարձերը միշտ սախտակամածին վրայ կը մնային. բայց Ալիսը անհետացա՛ծ էր։

Աչքերուն չհաւատալով, Կոմսը չորս կողմը փնտռեց, բայց ի զուր։ Անհետացեալ եղած աղջկան ոչ մէկ հետքը կը տեսնուէր։

—Ի՞նչ կրնայ ըլլալ ասոր պատճառը, մտածեց Կոմսը, ապշած։ Կարելի բան է որ այս տեղը հմայուած ըլլայ։ Հնար չէր որ նէ կարենար փախչիլ, ու եթէ Քէդ Սիտնէյ վերադարձած էր զայն ազատելու համար, դուռը այնքան ամուր կերպով նորէն գոցելու ձանձրոյթը չպիտի յանձն առնէր։ Ընդհակառակը ուշ կը մնային եթէ դուրս սպասէին։ Եւ յետոյ, սա ալ կայ. նէ անկարելի է որ ձիով Տիբրիմօլ գացած ըլլայ. ո՛ւր մնաց, ոտքով գացած և հարկ եղածը բերած ըլլայ Ալիսը ազատելու համար։ Տարօրինակ բան է աս, շատ տարօրինակ։ Ի՞նչ ընելու է։

Սենեակին մէջ վեր վար պտըտեցաւ, մտածումներու մէջ կորսուած։

Վերջապէս, դուրս գալով իր երադներէն, գոչեց.

—Այո՛, ուրշափ ալ յուսահատեցուցիչ ըլլայ արկածը, պիտի խիզախեմ Տիբրիմօլ կերթամ հիմա տեսնելու համար թէ հոն գացա՞ծ են անոնք։ Եթէ այո, ու եթէ պատմութիւնը տարածայնուած է արդէն, պէտք պիտի ըլլայ, որ գոնէ ժամանակի մը համար չերեւամ, մինչեւ որ այս խնդիրը մոռցուի։ Համիլթըն Նաւապետը վաղը Քուպա կը մեկնի։ կրնամ անոր ընկերանալ, վասն զի, ոչ մէկ պարագայի մէջ, իմ գործերս չեն ներեր որ հոս մնամ։

Այսպէս խօսելով, դէպ ի Տիբրիմօլ ուղղուեցաւ գգուշութեամբ, կարելի եղածին չափ չտեսնուելու համար։

Երբ անտառին ճամբուն մէջ կը մտնար պատահեցաւ ցնցոտիներ հագնող տղուն, որ առջի օրը Ճէնիին տոմսակը բերած էր Քէդին։ Անմիջապէս սա գաղափարը յղացաւ թէ կրնար թերեւս տեղեկութիւններ քաղել անկէ։

—Է՛, տղաս, կանչեց, քիչ մը առաջ հոստեղէն մէկը անցա՞ւ։

Տղեկը զայն դիտեց պահ մը, ու երբ ճանչցաւ թէ Կոմսն է ան, գլխարկըշըտկեց և պատասխանեց.

—Օրիորդը տեսնելէս ի վեր մարդ չտեսայ։

—Ի՞նչ օրիորդ, ըսաւ Կոմսը գոյնը նետելով։

—Միս Քէդ Սիտնէյը, որ հոն կը բնակի, ըսաւ ցուցնելով գիւղակը, որուն սրածայր տանիքները կարելի էր տեսնել ծառերուն կատարներուն վերեւէն։ Երեք չիլլին տուաւ ինծի... բայց ոչ ինքը, այլ միւս գեղեցիկ օրիորդը։

—Ի՞նչ, աղաղակեց Կոմսը ձայնով մը որ պզտիկ մանչուկը սարսափէն դողաց։ Ըսել կուզես թէ երկո՞ւ հոգի էին հոս։ Խօսէ տեսնենք։

(Շարունակելի)